

Immigratie van buitenlandse (zwerf)honden & - (zwerf)katten naar Nederland: de cijfers 2016

November 2017

Stray Animal Foundation Platform

Auteur: Carien Radstake

Inleiding

Over het immigreren van buitenlandse zwerfhonden naar Nederland bestaan veel (voor)oordelen. Vaak worden honden die uit het buitenland Nederland binnenkomen via zwerfdierstichtingen over één kam geschoren met de honden die uit het buitenland komen via de illegale hondenhandel.

Maar wat zijn de feitelijke aantallen en de herkomst van honden in Nederland van 2016 eigenlijk?

Naast de aantallen geïmmigreerde honden zijn over 2016 voor het derde jaar ook de door zwerfdierenstichtingen aantallen geïmmigreerde katten naar Nederland geteld.

In dit artikel worden de cijfers gepresenteerd van 2016 (tenzij anders vermeld) van:

- de aanwas van honden en katten in Nederland en hun herkomst
- de jaarlijkse aanwas van rashonden en raskatten
- het aanbod van honden op de veilingsite Marktplaats op een willekeurige dag in juli 2017
- het aanbod van katten op de veilingsite Marktplaats op een willekeurige dag in september 2017
- trends in het aantal katten en honden in de asielen van de dierenbescherming tot 2015
- het aantal buitenlandse zwerfhonden dat via zwerfdierstichtingen naar Nederland is gekomen, inclusief de verdeling van de organisaties naar aantallen geïmmigreerde honden
- het aantal buitenlandse (sociale) zwerfkatten dat via zwerfdierstichtingen naar Nederland is gekomen
- het aantal buitenlandse honden dat via de commerciële hondenhandel naar Nederland is gekomen.

Hoofdstuk 1

Aanwas van honden en katten in Nederland

In het rapport 'Feiten en Cijfers Gezelschapsdierensector 2015' wordt het aantal honden in Nederland in 2014 geschat op 1,5 miljoen (Nederlandse Voedingsindustrie Gezelschapsdieren (NVG), Dibevo).

Het aantal geschatte huishoudens in Nederland met een kat in 2014 is 2,6 miljoen (NVG en Dibevo) tot 3 miljoen (Dierenbescherming). Het aantal katten in 2014 is t.o.v. 2012 met zo'n 4% afgenomen.

Deze gegevens houden in dat in Nederland zo'n 20% van de huishoudens een hond heeft en bijna een kwart van de huishoudens één of meerdere katten heeft. Het merendeel van de huishoudens met een hond of kat zijn gezinnen met kinderen. De hondenbezitter woont relatief vaker in een buitengebied. Het merendeel van de kattenbezitters woont in een stad.

Honden hebben in Nederland een levensverwachting van gemiddeld 10 jaar. De aanwas van honden in 2016 is 10% - dat geeft een jaarlijkse aanwas van 150.000 nieuwe honden in Nederland.

De nieuwe aanwas van honden is in te delen in drie categorieën:

1. Rashonden met een stamboom van de Raad van Beheer (zie hoofdstuk 2)
2. Commercieel gefokte honden (of immigratiehonden) zonder stamboom (zie hoofdstuk 3)
3. Buitenlandse zwerfhonden (zie hoofdstuk 4).

Naast deze nieuwe aanwas is er sprake van een aanbod van honden die eerder zijn aangeschaft en opnieuw worden aangeboden als 'tweedehandshond'. Geëigende plaatsen voor het aanbod van tweedehandshonden zijn social media (websites als Marktplaats) en dierenasielen (hoofdstuk 3). Deze zogenaamde circulerende honden zijn in de tellingen in dit artikel niet meegenomen, omdat deze honden immers al eerder zijn aangeschaft als nieuwe aanwas.

De gemiddelde leeftijd van de kat is 10,3 jaar (Feiten en Cijfers Gezelschapsdierensector 2015), mits geneutraliseerd¹. Met deze schatting van het aantal katten van 2,6 miljoen is de jaarlijkse aanwas van katten ruim 250.000. Bij katten zijn er vier stromen van aanwas:

1. Raskatten met een stamboom (zie hoofdstuk 2)
2. Commercieel gefokte katten zonder stamboom (zie hoofdstuk 3)
3. Buitenlandse zwerfkatten (zie hoofdstuk 4)
4. In het wild geboren zwerfkatten.

Bij katten is het aandeel van spontaan geboren nesten aanzienlijk groter dan bij honden. Vanuit onverantwoord eigenaarschap ontstaan kolonies zwerfkatten. Het geschatte aantal verwilderde zwerfkatten ligt vanuit extrapolatie uit de literatuur tussen 135.590 en 1.207.331 (Wageningen UR, Wetenschapswinkelrapport 316).

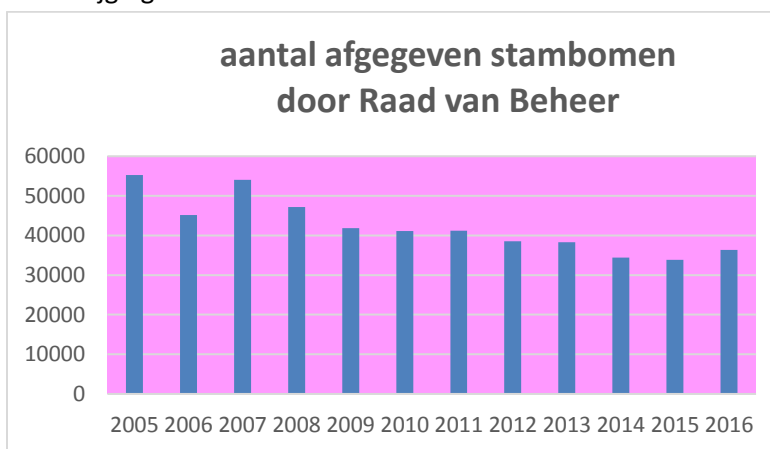
¹ In dit artikel gebruiken we de term neutralisatie voor het castreren van honden en katten.

Hoofdstuk 2

Rashonden met een stamboom volgens de Raad van Beheer

Door de Raad van Beheer (RvB) zijn in 2016 in totaal 36.380 stambomen afgegeven aan zogenaamde rashonden². Deze 36.380 rashonden rubriceren we in dit artikel onder de legale fok. Het aandeel legaal gefokte honden op de aanwas van honden komt hiermee in 2016 op 24,3%.

Het aantal afgegeven stambomen voor rashondenpups is de laatste jaren gestaag afgenomen sinds 2008 van rond de 51.500 (2005 – 2007) naar 34.883 (2014 – 2016) rashonden per jaar. Het jaar 2016 laat voor het eerst sinds jaren een stijging zien van het aantal rashonden.

Random rashonden is er een toenemende aandacht voor de gezondheidsproblemen en de negatieve effecten op de gezondheid door de specifieke raskenmerken (schedelafwijkingen, het voorkomen van maagtorsies, heupdysplasie en overige gewrichtsafwijkingen, te grote hersenen in een te kleine schedel, huidproblemen etc.). Daarnaast is er bij rashonden discussie over de toenemende aandacht voor inteeltproblemen (afname van de afweer, erfelijkheidsproblematiek). Een rashond is een relatief grote investering in vergelijking met de aanschaf van een buitenlandse zwerfhond of een hond uit de commerciële handel

In 2016 is de Raad van Beheer een campagne gestart die pleit voor het nemen van een hond met stamboom. Wellicht dat de stijging van het aantal rashonden hieraan te danken is.

Raskatten met een stamboom

Er zijn helaas alleen cijfers bekend van het aantal raskatten met afgegeven stamboom uit 2014. Het gaat om een aantal van 182.000³, wat 7% is van het totaal aantal katten in Nederland. Er is geen overkoepelende organisatie voor raskatten die centraal het beheer van stambomen regelt zoals de Raad van Beheer voor rashonden.

Er zijn 14 rasverenigingen voor katten die in 2014 in totaal 6.875 stambomen aan raskittens uitgaven.

² Uit jaarverslag 2015 Raad van Beheer, geraadpleegd augustus 2016, http://nvow.nl/images/Actueel/RvB_jaaroverzicht_2015.pdf

³ Feiten en cijfers gezelschapsdierensector 2015, geraadpleegd augustus 2016, <http://fdn.nl/wp-content/uploads/A-10-Feiten-en-cijfers-gezelschapsdierensector-2015.pdf>

Hoofdstuk 3

Commercieel gefokte honden en katten

Schattingen van de aantallen honden uit de commerciële hondenhandel zijn door verschillende organisaties gemaakt (IFAW, Stichting Vier Voeters, Hondenbescherming) en variëren van 61.500 tot 212.500 honden. In dit artikel verstaan we onder de commercieel gefokte honden zowel de met opzet gefokte honden zonder stamboom als de gelegenhedenstjes die per ongeluk pups opleveren en niet doelbewust gefokt zijn. Het aandeel van deze gelegenhedenstjes staat in het niet met het aandeel van de commercieel gefokte honden uit de commerciële hondenhandel. Maandelijks gaan er miljoenen euro's om in de hondenhandel.

Er zijn enkele grootschalige broedfokkers (met meer dan 200 fokteven) in Nederland, voornamelijk in Noord-Brabant (bron: IFAW). Er circuleren lijsten op internet van broedfokkers die zo'n 50 broedfokkers in Nederland vermelden, waarvan 28 in Noord-Brabant. In Nederland worden in minder dan tien van de 2.000 dierspecialzaken honden verkocht – waarbij het dan in het algemeen gelegenhedenstjes betreft. In tegenstelling tot België en het Verenigd Koninkrijk is er geen verkoopverbod van honden in dierspecialzaken in Nederland van kracht. De motie van Ouwehand over een verbod van verkoop honden en katten in dierenwinkels is afgestemd (november 2016), waardoor het mogelijk blijft om honden en katten in dierenwinkels te kopen.

Het overgrote deel van de commercieel gefokte honden is afkomstig uit het buitenland – voornamelijk uit Oost-Europese landen. Stichting Vier Voeters schat in dat per jaar meer dan een miljoen honden van Oost-Europa naar West-Europa vervoerd worden – met name uit landen als Polen, Tsjechië, Hongarije en Roemenië. Het betreft vooral de lookalike rashonden zonder stamboom en daarnaast mixrassen. Deze honden worden naar enkele winkels vervoerd, maar het gros van de honden wordt verscheept naar particulieren die vaak te boek staan als Nederlandse Fokker die de honden via het internet (Facebook en veilingsites als Marktplaats) aanbieden en verkopen. Hierbij heeft Nederland helaas ook de functie van het witwassen van honden voor o.a. de Duitse markt omdat het vervoer van Nederland naar Duitsland ongecontroleerd en illegaal kan plaatsvinden.

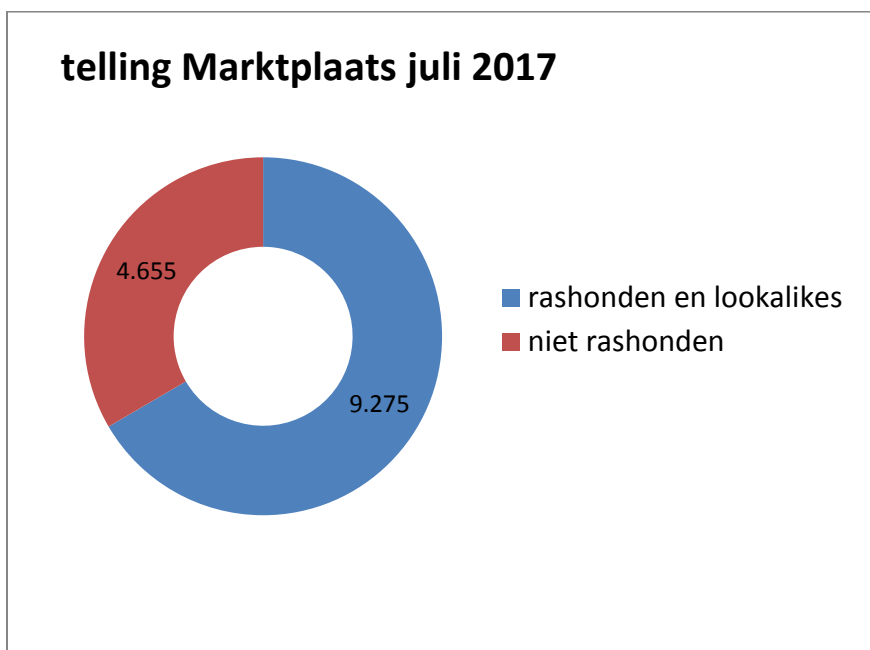
Telling aangeboden honden op Marktplaats

In juli 2017 is door de auteur een dagtelling van aangeboden honden op Marktplaats in Nederland uitgevoerd. Daarbij is een onderverdeling naar het type honden gedaan om een indruk te krijgen hoeveel honden er van welk ras aangeboden worden. De telling omvat zowel nieuwe aanwas van honden als circulerende (tweedehands)honden. Naast de tien rascategorieën is ook de categorie niet-rashonden geteld in drie subcategorieën: klein, middel en grote niet-rashonden.

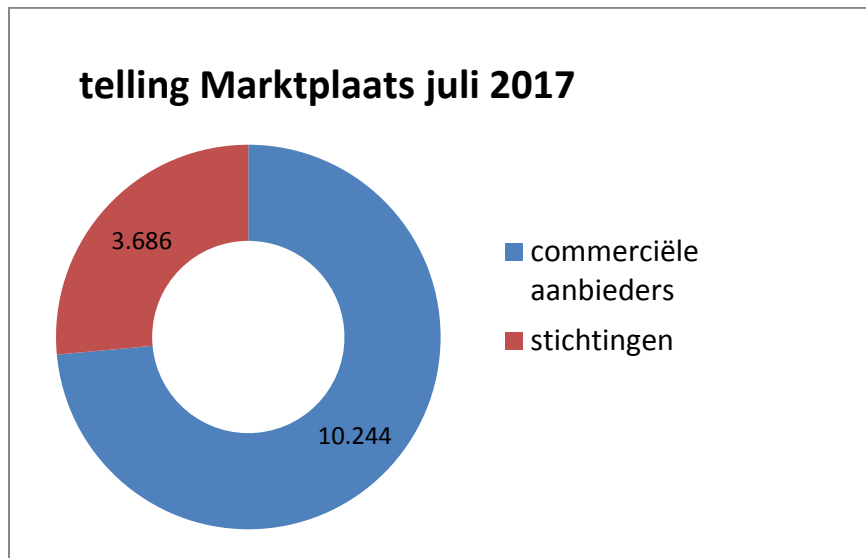
Van de adopterende zwerfdierstichtingen weet ruim 57% Marktplaats te vinden als aanbieder van buitenlandse honden – dat percentage is nagenoeg gelijk aan de twee voorgaande jaren. Daarbij valt op dat sommige zwerfdierstichtingen meerdere namen gebruiken waaronder de hond wordt aangeboden. Het aantal aangeboden honden per stichting op Marktplaats varieert enorm van 1 tot 489 honden.

Er werden in totaal 13.930 honden geteld, aangeboden door zowel commerciële fokkers (inclusief gelegenheidsnesten) als door zwerfdierstichtingen. Dit is een toename van het aantal aangeboden honden t.o.v. 2016 met 2.545 honden (22,4%). Van dit totaal aantal honden:

- is 26,6% volwassen (3.707) en 73,4% pups (10.223) - jonger dan een half jaar
- worden 3.686 (26,5%) aangeboden door zwerfdierstichtingen en 10.244 (73,5%) aangeboden door commerciële aanbieders
- zijn 9.275 (66,6%) rashonden of look a like rashonden en 4.655 (33,4%) zijn niet-rashonden.

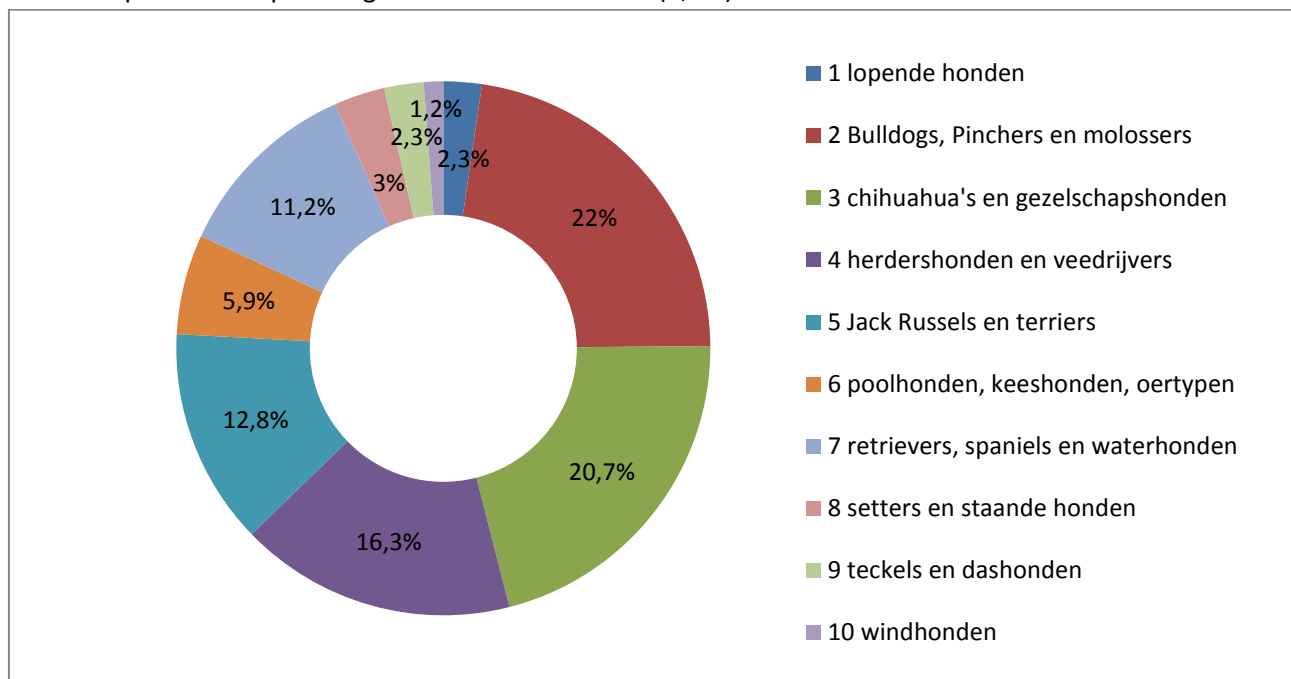
Van de rashonden worden 449 (4,8%) honden aangeboden door zwerfdierstichtingen en 8.826 (95,2%) aangeboden door commerciële aanbieders. Van de niet-rashonden worden 3.237 (69,5%) honden aangeboden door zwerfdierstichtingen en de overige 1.418 (30,5%) honden worden aangeboden door commerciële aanbieders.

Van het totaal aantal op Marktplaats aangeboden honden is door de adverteerder een opgave gedaan of de hond uit Nederland of het buitenland komt. Van bijna de helft van de honden (6.700 honden, 48,1%) is het land van herkomst aangegeven: 2.632 honden komen uit Nederland (18,9%) en 4.068 honden (28,9%) komt uit het buitenland.

Het aanbod van rashonden op Marktplaats is onderverdeeld in tien rassen/types honden – zie de ringgrafiek hieronder. De rassen/types honden zijn in aantallen honden gerubriceerd.

1. De bulldoggen, pinschers, molossers en berghonden staan voor het eerst in de afgelopen drie jaar op de eerste plaats met 2.091 honden (22%).
2. Op een goede tweede plaats staan de chihuahua's en gezelschapshonden met 1.962 honden (20,7%). Deze groep is van de eerste plaats afgestoten in vergelijking met 2014, 2015 en 2016.
3. De Herdershonden en veedrijvers staan op de derde plaats, een plaats hoger dan in 2016 met 1.552 honden (16,3%).
4. De jack russels en terriërs staan dit jaar op de vierde plaats met 1.215 honden (12,8%).
5. Op de vijfde plaats met 1.062 honden staan de retrievers, spaniëls en waterhonden (11,2%).
6. De poolhonden, keeshonden en oertypen staan met 562 stabiel honden op de zesde plaats (5,9%).
7. De zevende (setters en staande honden) plaats telt 286 honden (3,0%)
8. De achtste (teckels en dashonden) plek telt 221 honden (2,3%).
9. De negende (lopende honden) plaats telt 215 honden (2,3%).
10. Op de laatste plek volgen de 109 windhonden (1,2%).

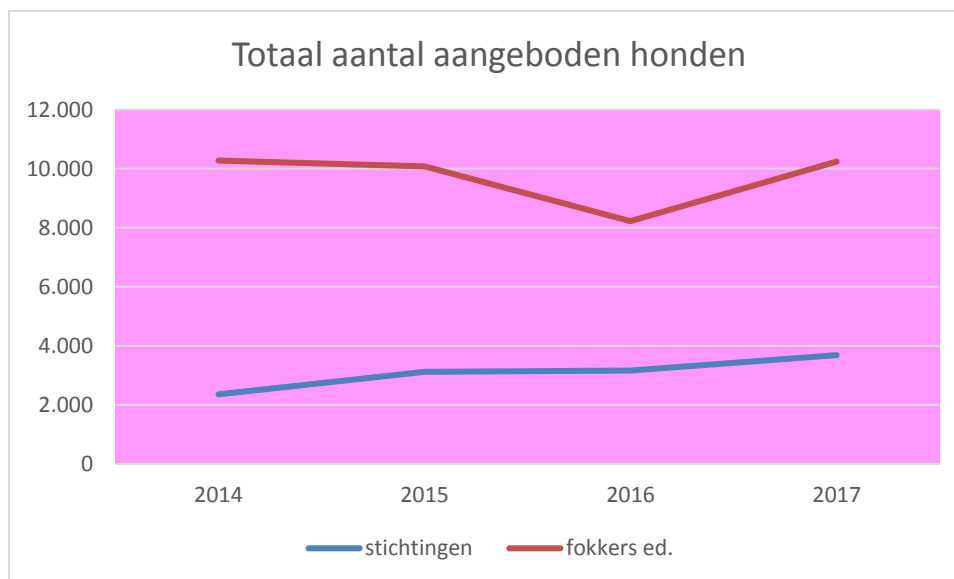

De afgelopen vier jaar zijn de tellingen op Marktplaats op identieke wijze uitgevoerd. Dit maakt het mogelijk om vergelijkingen te maken qua trends over de afgelopen vier jaar, van 2014 tot en met 2017. Het totaal aantal aangeboden honden uitgesplitst in stichtingen en fokkers kennen de volgende cijfers

(in tabel):

totalen	2014	2015	2016	2017
stichtingen	2.358	3.124	3.159	3.686
fokkers ed.	10.277	10.082	8.226	10.244

(in grafiek:)

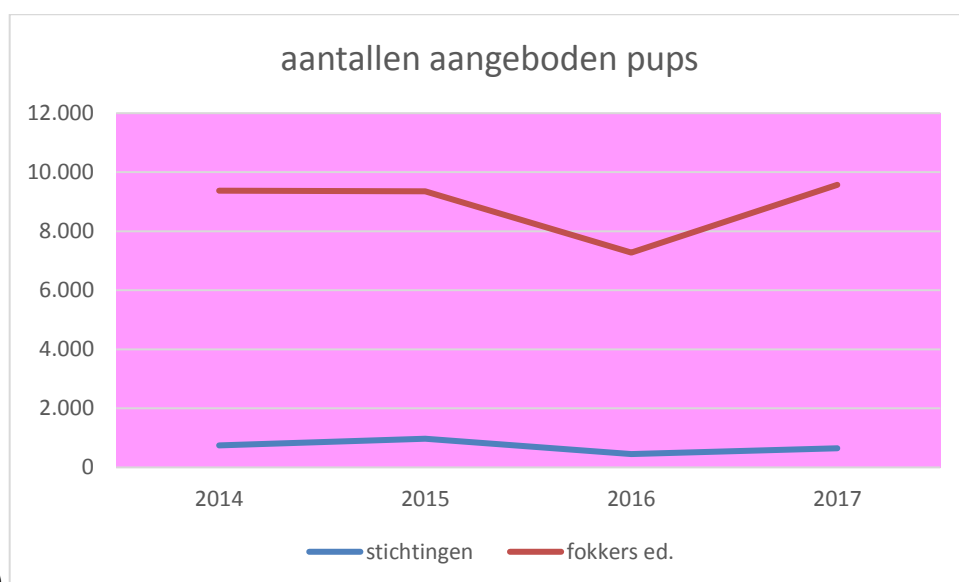

Wat betreft de aangeboden pups bieden de fokkers in grote meerderheid pups aan:

(in tabel):

pups	2014	2015	2016	2017
stichtingen	742	971	452	651
fokkers ed.	9.370	9.348	7.277	9.572

(in grafiek:)

In de afgelopen jaren bieden de stichtingen voornamelijk niet-rashonden aan (87,8% van het aantal door de stichtingen aangeboden honden) en de fokkers voornamelijk rashonden (86,2% van het aantal door de fokkers aangeboden honden).

rashonden	2014	2015	2016	2017
stichtingen	441	507	382	449
fokkers ed.	9.060	8.656	7.079	8.826

niet-rashond	2014	2015	2016	2017
stichtingen	1.917	2.617	2.777	3.237
fokkers ed.	1.217	1.426	1.147	1.418

In grafiek:

De legale hondenhandel en de illegale hondenhandel zijn erg met elkaar verweven en niet gemakkelijk van elkaar te (onder)scheiden. De consument van de commerciële hondenhandel, zijnde de aanstaande eigenaar, heeft zowel de rol van slachtoffer als veroorzaker van dierenleed. De slachtofferrol bestaat uit het feit dat de illegaal gefokte hond een grotere kans heeft op gezondheidsproblemen en dat de

aanstaande eigenaar denkt een legaal gefokte hond te kopen en zo misleid wordt. De rol van veroorzaker bestaat uit het feit dat de vraag naar goedkope 'ras'honden het handelsaanbod – en daarmee de illegale hondenhandel – in stand houden. Immers, de omstandigheden waaronder de dieren binnen de commerciële broedfok gehouden worden zijn vaak hartverscheurend. Bij de commerciële broedfok is vooral het economische belang prioriteit. De manier waarop de dieren gehouden worden en naar Nederland getransporteerd worden, laat vaak heel veel te wensen over. Het Landelijk Informatie Centrum Gezelschapsdieren (LICG) is actief op Marktplaats in het informeren van de consument en het plaatsen van informatieve links (naar de Hondenbescherming, Dier & Recht, 144 Red een Dier, waarschuwingen voor oplichters etc.).

Een neveneffect van de commerciële handel is dat de buitenlandse zwerfhond die via een stichting wordt aangeboden vaak over één kam wordt geschoren met de uit het buitenland afkomstige commerciële handelshond. Mede hierdoor hebben de buitenlandse zwerfhond en de zwerfdierstichtingen die voor immigratie zorgen een slechte naam gekregen. Bij de aanpak van de illegale hondenhandel is het onderscheid in herkomst van beide stromen van buitenlandse honden van belang, omdat de aanpak van de problematiek van de illegaal en commercieel gefokte buitenlandse hond een totaal andere is dan de goedbedoelde via zwerfdierenorganisaties geïmporteerde zwerfhond.

Telling aangeboden katten op Marktplaats

Op Marktplaats zijn op een willekeurige dag in september zo'n 3.352 advertenties te vinden die katten en kittens (jonger dan zes maanden) aanbieden. In totaal worden er op de teldag in september 5.894 kittens aangeboden en 1.275 volwassen katten (ouder dan zes maanden). In 2016 gaf dezelfde telling - maar dan in december - een aanbod van 799 kittens en 979 volwassen dieren. De tellingen zijn niet te vergelijken omdat de telmaand verschilt en december niet meer tot het kittenseizoen beschouwd kan worden en september nog wel. Het verdient aanbeveling om in 2018 de telling van het aantal katten op Marktplaats wederom in september te doen, opdat vergelijkingsmateriaal beschikbaar komt.

Naar verhouding is het aantal advertenties van cattery's met gefokte katten en het aantal particulieren met een aangeboden nestje of te herplaatsen kat of katten veel groter dan bij de honden.

Ook bij de katten geldt dat de buitenlandse zwerfdierstichtingen Marktplaats gebruiken om op te adverteren. In totaal zijn 22 stichtingen actief met adverteren met in totaal 589 aangeboden katten uit het buitenland. Van de 589 aangeboden katten zijn 415 katten volwassen en 174 zijn kittens. Van de in totaal 5.894 aangeboden katten op Marktplaats is het percentage wat door buitenlandse zwerfkattstichtingen wordt aangeboden 10%.

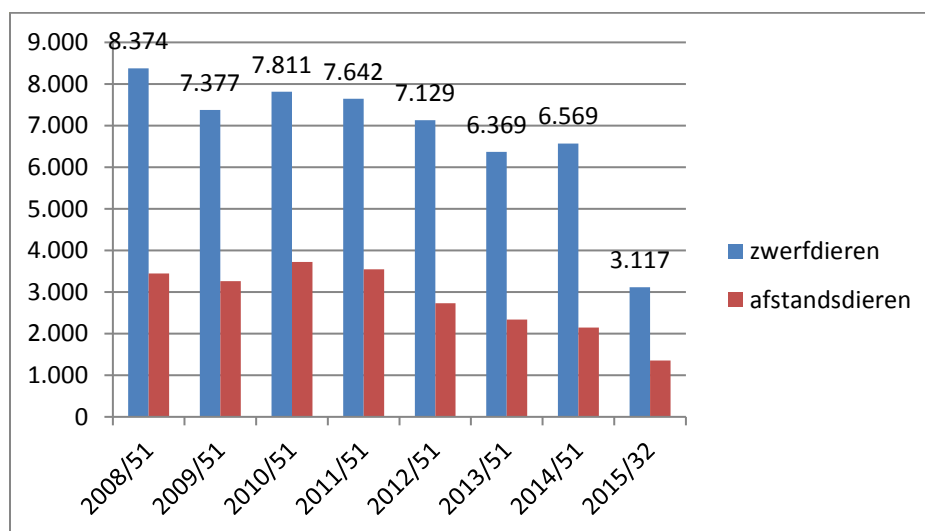
Trends in aantallen asielhonden van Dierenbeschermingsasielen (DB) tot 2015

Wanneer organisaties vertellen dat ze buitenlandse zwerfhonden naar Nederland halen voor adoptie, is nog steeds een veel gehoorde reactie: 'er zitten al zoveel honden in de Nederlandse asiel' en 'de Nederlandse asielen zitten al zo overvol'. Echter uit de jaarrapportages van de Dierenbescherming blijkt dat er feitelijk sprake is van een dalende trend in het aantal binnengekomen asielhonden in de 32 asielen

van de Dierenbescherming (2015). In de jaarrapportage 2015 van de Dierenbescherming (DB) zijn de cijfers van de asielen die in 2014 zelfstandig zijn geworden of die niet door de DB erkend zijn, niet meer meegenomen waardoor het aantal van 51 asielen in 2014 is gedaald naar 32 in 2015. Dit betekent dat de aantallen in 2015 in vergelijking met de aantallen in 2014 – uitgaande van ongeveer dezelfde grootte van opvangcapaciteit van de dierenasielen – 37% lager zou moeten zijn.

Vanaf 2008 tot en met 2015 is er een dalend aantal in de DB-asielen opgenomen Nederlandse zwerfhonden te zien: van 8.374 in 2008 naar 5.295 in 2015. Een zwerfhond volgens de definitie van de Dierenbescherming is een hond die op straat gevonden wordt en op dat moment geen zichtbare eigenaar heeft. De meeste (in 2015: 50%) zwerfhonden in Nederland zijn weggelopen huishonden met een eigenaar. Deze als zwerfhond binnengekomen dieren met eigenaar verblijven in het algemeen kort in het asiel en worden binnen enkele uren/dagen opgehaald door hun eigenaar.

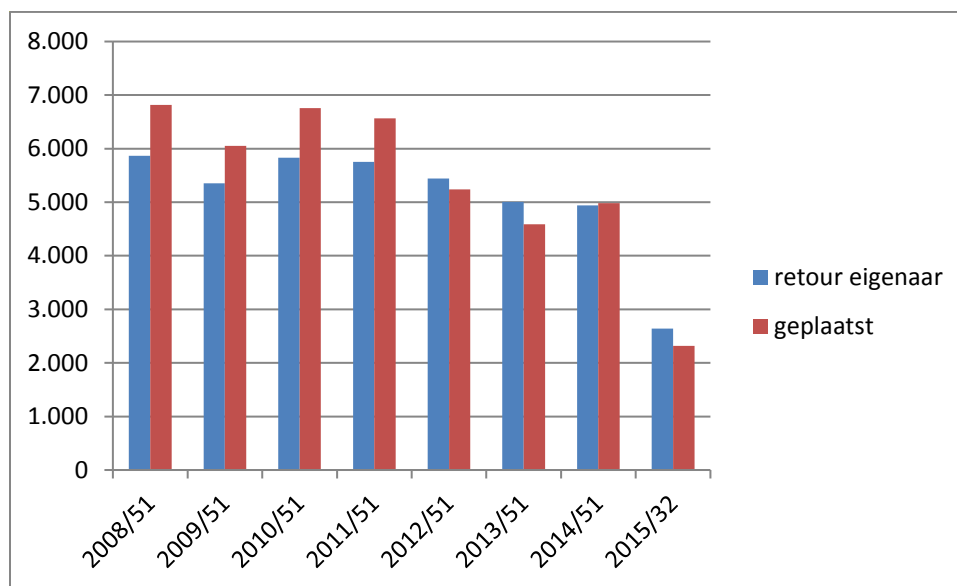
Het aantal DB-afstandshonden is gedaald van 3.447 in 2008 naar 1.354 in 2015. Afstandshonden zijn honden waarvan de (ex)eigenaar bewust afstand heeft gedaan en de hond voor herplaatsing naar het asiel heeft gebracht. Deze hond komt in het asiel terecht met als doel een nieuwe eigenaar te vinden.

Het cijfer achter het jaartal op de horizontale as geeft het aantal DB-asielen weer.

Het aantal naar de eigenaar geretoureerde zwerfhonden is gestegen van 70% in 2008 naar 85% in 2015. Het percentage retour eigenaar was in 2014 nog 75% en is in een jaar tijd met 10% gestegen.

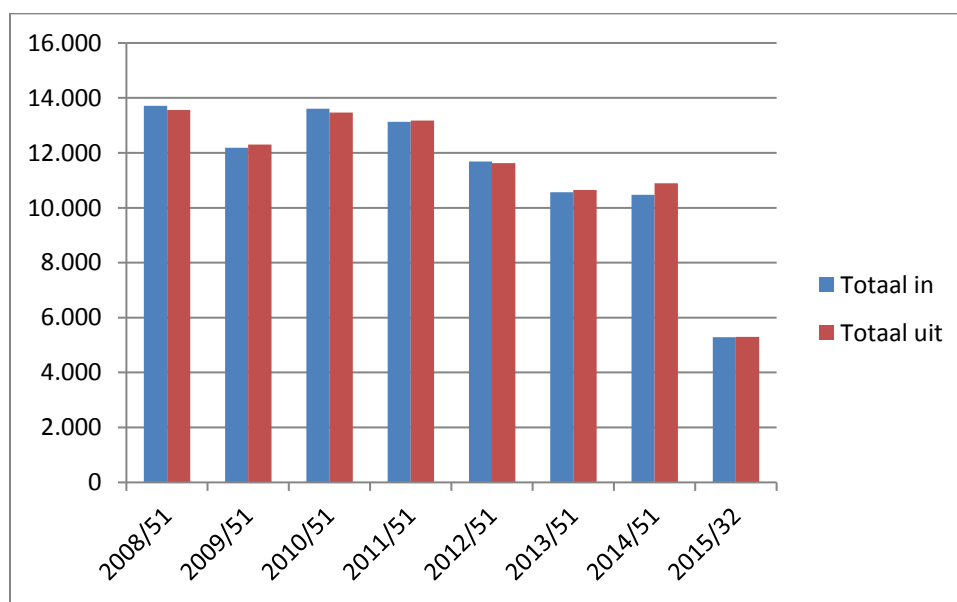
Van de Nederlandse zwerfhonden heeft in 2015 een aantal van 476 honden minimaal twee weken in het asiel gezeten – de wettelijke minimale termijn dat een Nederlandse zwerfhond in het asiel dient te verblijven, alvorens voor adoptie aangeboden te mogen worden. Met de overige in het asiel terecht gekomen honden in 2015 (afstand, inbeslagname, uitwisseling, huisuitzetting, teruggebracht en geboren), exclusief de 85% honden die retour eigenaar gegaan zijn, hebben de DB-asielen in 2015 in totaal 2.643 honden opgevangen. Per DB-asiel zijn dat 83 honden op jaarbasis.

In de afgelopen acht jaar zijn 90.631 honden de DB-asielen binnengekomen en 90.955 honden hebben het DB-asiel weer verlaten in dezelfde periode.

	2008/51	2009/51	2010/51	2011/51	2012/51	2013/51	2014/51	2015/32
Totaal in	13.712	12.185	13.608	13.130	11.679	10.561	10.472	5.284
Totaal uit	13.559	12.299	13.467	13.170	11.629	10.643	10.893	5.295

Het aantal geëuthanaseerde honden neemt gestaag af van 548 (2008) naar 395 (2014) honden. Het gemiddelde euthanasiepercentage over deze 7 jaar is 4%, overeenkomend met 495 honden per jaar. In 2015 zijn 157 honden geëuthanaseerd in de DB-asielen, overeenkomend met een percentage van 3%.

Trends in aantallen asielkatten van Dierenbeschermingsasielen tot 2015

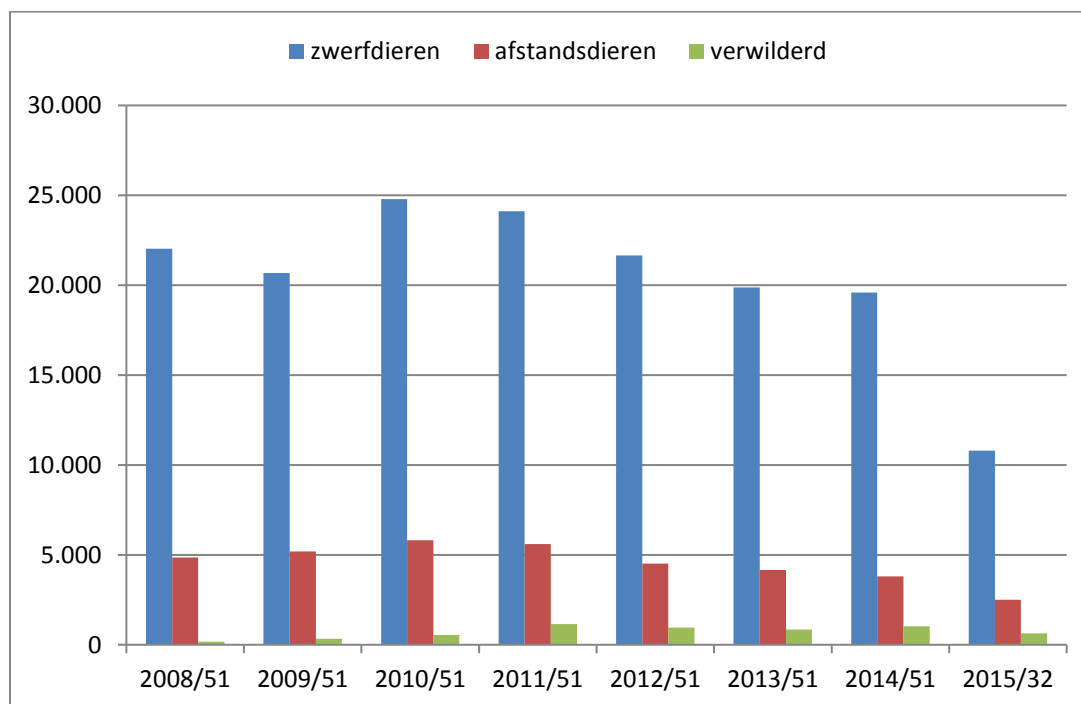
Vanaf 2008 tot en met 2014 is er een dalend aantal in de 51 DB-asielen opgenomen zwerfkatten te zien: van 22.033 in 2008 naar 19.597 in 2014. In 2015 zijn in de overgebleven 32 DB-asielen 10.799 zwerfkatten opgenomen. Een zwerfkatt in de definitie van de Dierenbescherming is een kat die op straat gevonden wordt en op dat moment geen zichtbare eigenaar heeft. Met een daling van 19 DB-asielen (van 51 naar 32 asielen) zou een aantal van 12.346 opgenomen zwerfkatten te verwachten zijn, maar het aantal is zo'n 13% minder: 10.799. In tegenstelling tot opgenomen zwerfhonden (85% in 2015) vindt slechts een klein percentage van de 10.799 zwerfkatten hun eigenaar terug: 1.694 (15,7%) katten.

Het totaal aantal binnengekomen en uitgaande katten in de DB-asielen is in onderstaande tabel te zien.

	2008/51	2009/51	2010/51	2011/51	2012/51	2013/51	2014/51	2015/32
Totaal in	29.767	28.914	34.765	34.482	30.605	28.081	27.110	15.518
Totaal uit	29.910	28.573	33.839	34.266	30.775	28.596	27.276	15.691

Het aantal afstandskatten is gedaald van 4.845 in 2008 naar 3.802 in 2014. In 2015 zijn in de 32 DB-asielen in totaal 2.504 afstandskatten opgenomen – 109 meer dan de afname van DB-dierenasielen doet inschatten. Afstandskatten zijn katten die een eigenaar hadden die bewust afstand heeft gedaan van zijn kat en zij komen in het asiel met het doel herplaatst te worden.

Van de 10.799 opgenomen zwerfkatten zijn 640 katten door de DB als verwilderd betiteld. De term verwilderd wordt gebruikt voor de binnengekomen zwerfkatten – waarvan een deel via georganiseerde vangacties zijn binnen gekomen. Van deze 640 verwilderde zwerfkatten zijn 592 katten uitgezet – een percentage van 92,5%. Van de in de 32 DB-asielen binnen gekomen katten zijn 5,9% verwilderd.

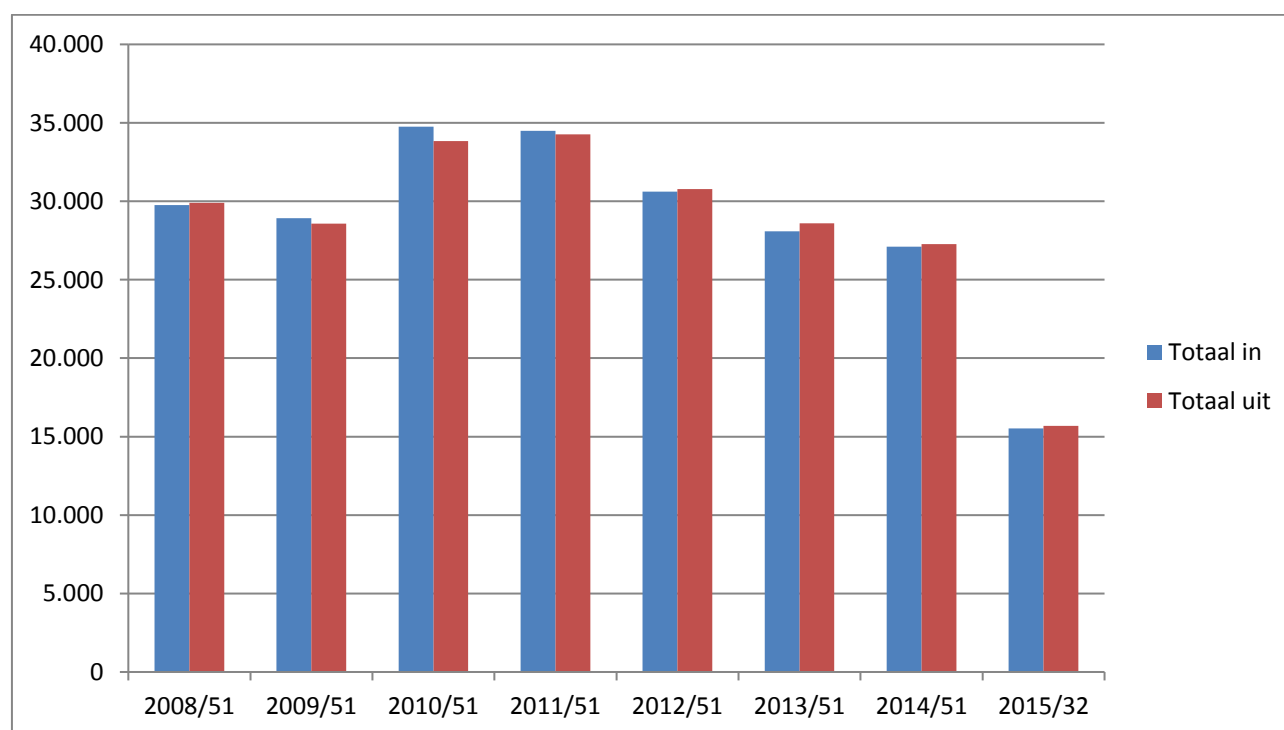
Het totaal aantal katten wat in de DB-asielen wordt opgenomen, is vrijwel gelijk aan het aantal katten wat uit de DB-asielen gaat. Vanaf 2008 tot en met 2015 hebben 229.242 katten hun weg naar het DB-asiel gevonden en zijn er in totaal 228.926 katten uit het DB-asiel gegaan – dat is een gemiddelde van 28.655 katten per jaar. In 2015 zijn 15.518 katten binnengekomen, wat een gemiddeld aantal van 485 katten per asiel geeft. Hiervan zijn 1.694 katten retour eigenaar gegaan. Exclusief deze retour eigenaar katten, zijn per DB-asiel in 2015 gemiddeld 432 katten opgevangen: de afstandskatten en de zwerfkatten zonder geïdentificeerde eigenaar.

Het gemiddelde euthanasie percentage over de jaren 2008 t/m 2014 voor de katten is 8,5% (16.000 katten), wat gelijk staat aan een gemiddelde van 2.286 geëuthanaseerde katten per jaar. In 2015 is dit percentage gezakt naar 6,6% (1.034 katten).

Percentages	2008/51	2009/51	2010/51	2011/51	2012/51	2013/51	2014/51	2015/32
euthanasie	8,6%	9,3%	8,1%	7,6%	7,7%	9,2%	9,2%	6,6%

Het percentage geëuthanaseerde katten in 2015 is met 6,6% ruim tweemaal hoger dan het percentage van 3% van geëuthanaseerde honden.

In de onderstaande tabel is het totaalaantal katten wat in de DB-asielen zijn binnengekomen en uitgegaan te zien over de laatste acht jaar.

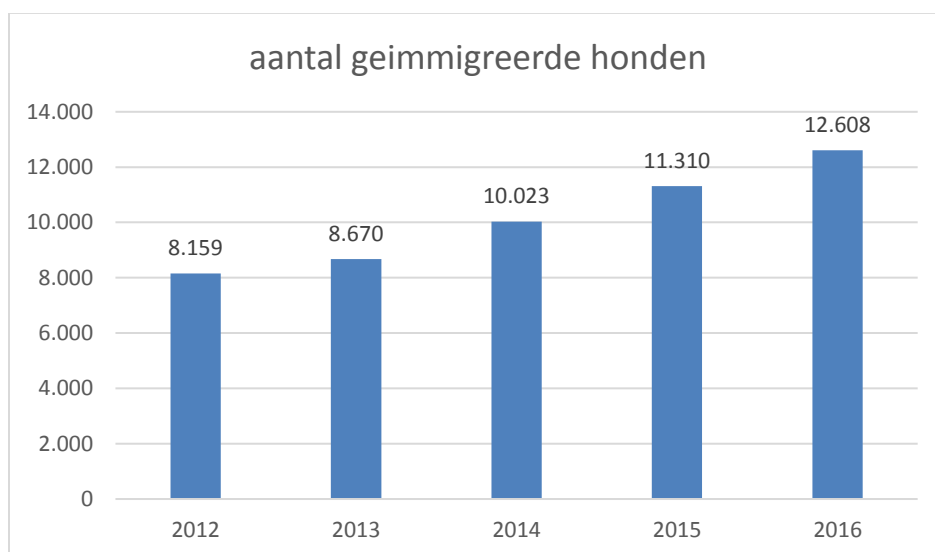

Hoofdstuk 4

Buitenlandse zwerfhonden

Om tot betrouwbare cijfers te komen van de aantallen honden die in 2016 naar Nederland zijn gekomen vanuit het buitenland, zijn de websites en Facebookpagina's van de zwerfdierenstichtingen en – organisaties onderzocht (jaarverslagen, adoptiecijfers, foto's van geplaatste honden) en is er contact gezocht met de zwerfdierstichtingen (via e-mail of per telefoon). Bij een aantal zwerfdierstichtingen lukte het niet om contact te krijgen omdat er niet gereageerd werd op een mail of facebookbericht of omdat een mailadres of telefoonnummer niet klopte. Bij deze zwerfdierstichtingen is het aantal honden wat naar Nederland is gekomen geschat. Twee zwerfdierstichtingen wensten geen informatie te geven aan Stray-AFP over de aantallen honden.

In 2016 zijn in totaal 12.608 zwerfhonden naar Nederland geïmmigreerd via zwerfdierstichtingen en organisaties die zich bezighouden met buitenlandse zwerfhonden. Dit aantal is 8,4% van de aanwas van 150.000 nieuwe honden in Nederland in 2016. Er is sprake van een stijging van het aantal naar Nederland geïmmigreerde honden vanaf 2012. Ten opzichte van 2015 is er in 2016 sprake van een stijging van 11,5% in het aantal geïmmigreerde honden door zwerfdierenorganisaties.

Cijfers die buiten de inventarisatie vallen en niet zijn meegenomen in de schattingen, zijn de aantallen honden die via particulieren naar Nederland komen, bijvoorbeeld mensen die een zwerfhond na hun vakantie mee naar Nederland nemen, simpelweg omdat dit niet in kaart te brengen is.

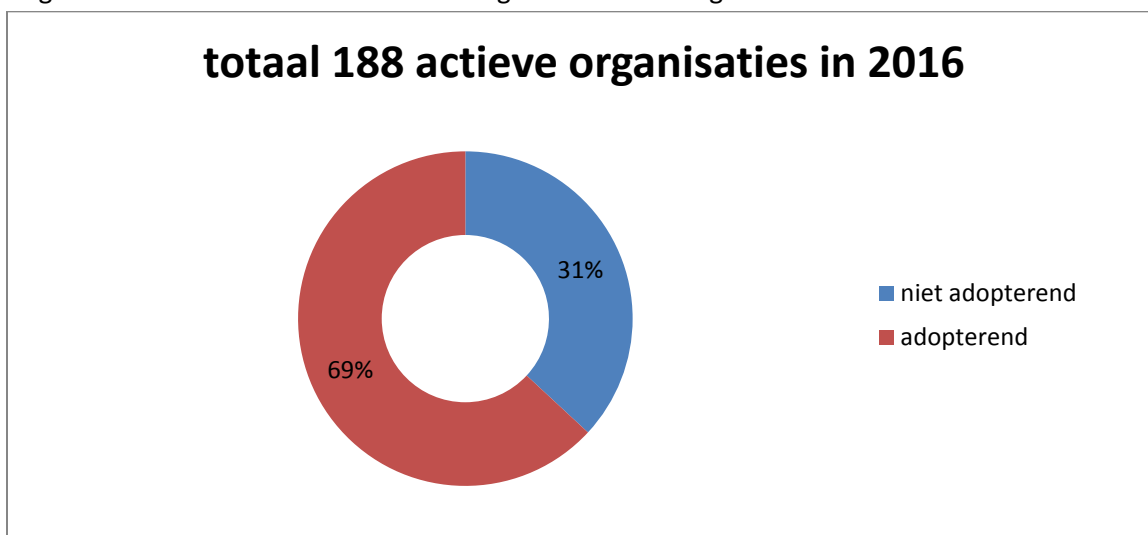
Buitenlandse zwerfkatten

Naar verhouding met de zwerfhonden is het aantal zwerfkatten dat naar Nederland immigrereert, gering te noemen. Er zijn 28 organisaties actief in het immigreren van buitenlandse katten. In totaal vonden 940 buitenlandse katten in Nederland hun thuis – tegenover 622 katten in 2015 en 668 katten in 2014. Op een jaarlijkse aanwas van ruim 250.000 katten is dat een te verwaarlozen percentage van 0,38 %.

Stichtingen die zich bezighouden met buitenlandse zwerfhonden

In Nederland zijn in 2016 in totaal 188 actieve organisaties & stichtingen bekend op het werkgebied van zwerfhonden in het buitenland. In 2016 zijn er 10 stichtingen of organisaties bijgekomen en er zijn 27 organisaties en stichtingen gestopt met hun activiteiten. Opvallend is dat steeds meer organisaties zich bijna uitsluitend richten op social media als Facebook en geen of amper activiteiten via een website onderhouden. Dit maakt het lastiger om de aantallen immigrerende stichtingen te overzien. Ook lijken er via Facebook steeds meer particulieren te zijn die zonder een stichting of vereniging op te richten, zwerfhonden immigreren.

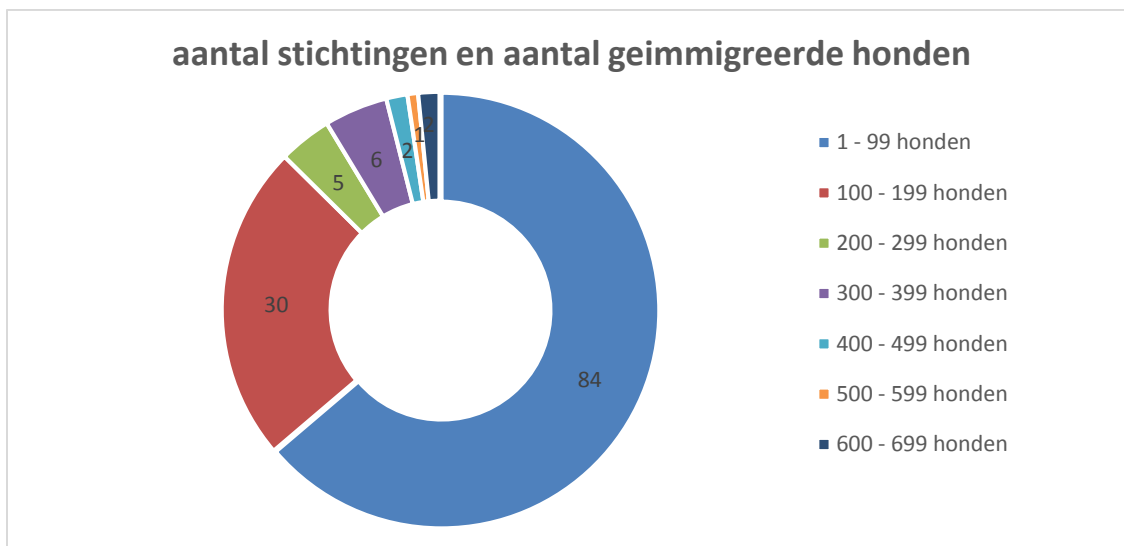
Van de 188 actieve organisaties houden 130 organisaties (69,2%) zich in meer of mindere mate bezig met immigratie en adoptie. De overige 58 organisaties (30,8%) die zich bezighouden met buitenlandse zwerfhonden zijn niet actief op het gebied van immigratie van zwerfhonden. Deze verdeling in activiteiten in immigratie blijft al jaren ongeveer gelijk. Sommige zwerfdierstichtingen houden zich naast hondenadopties ook bezig met kattenadopties: 28 organisaties immigreren zowel honden als katten. Vier organisaties houden zich uitsluitend bezig met kattenimmigraties.

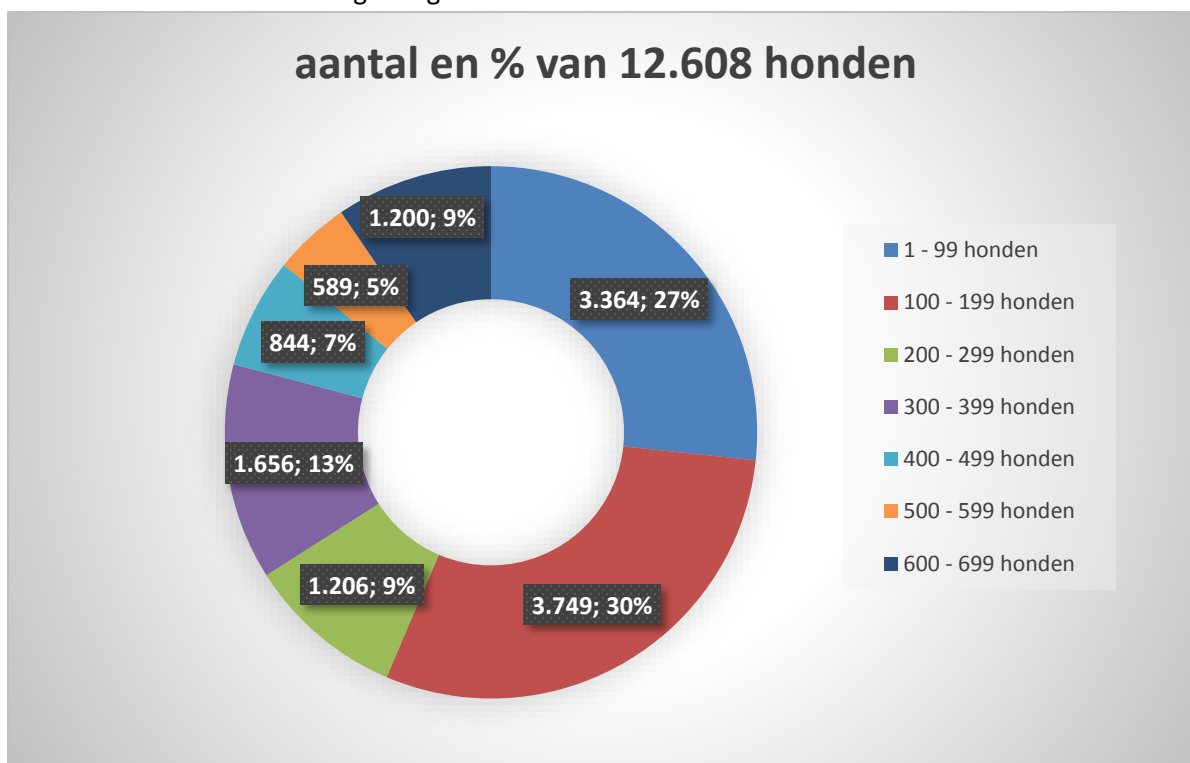
Stichtingen die buitenlandse zwerfhonden naar Nederland immigreren

Het aantal honden dat naar Nederland is gekomen in 2016 via de zwerfdierstichtingen verschilt enorm.

1. De overgrote meerderheid van adopterende zwerfdierstichtingen haalt jaarlijks 1-99 honden naar Nederland: 84 zwerfdierstichtingen, overeenkomend met een percentage van 64,6.
2. Er zijn door 30 zwerfdierorganisaties tussen de 100 - 199 honden geïmmigreerd (23,1%).
3. Er zijn door 5 zwerfdierstichtingen tussen de 200 - 299 honden hebben geïmmigreerd (3,9%).
4. Er zijn 6 organisaties die tussen de 300 - 399 honden hebben geïmmigreerd (4,6%).
5. Er zijn 2 organisaties die tussen de 400 en 499 honden hebben geïmmigreerd (1,5%).
6. Er is 1 organisatie die tussen de 500 - 599 honden heeft geïmmigreerd (0,8%).
7. Er zijn 2 organisaties die tussen de 600 - 699 honden hebben geïmmigreerd (1,5%).

In 2016 hebben 16 organisaties tussen de 200 en 700 honden naar Nederland geïmmigreerd. Deze 16 organisaties zijn verantwoordelijk voor 5.495 van het totaal van 12.608 geïmmigreerde honden in 2016, dat is 46% van het totaal aantal geïmmigreerde honden.

Het overgrote deel van de zwerfdierenstichtingen gaat nauwgezet te werk rondom het naar Nederland halen van een buitenlandse zwerfhond en handelt conform de regelgeving. Deze zwerfdierstichtingen zorgen voor de juiste vaccinaties, gezondheidsverklaringen en laten de dieren neutraliseren zodat er niet nog meer zwerfhonden kunnen ontstaan. De vervoersbepalingen over de weg lijken vaker niet 100% correct gevolgd te worden, in tegenstelling tot het vliegverkeer met honden. De sinds 2015 ingestelde strengere handhaving van de regelgeving, heeft geleid tot een correcter opvolgen van die regelgeving.

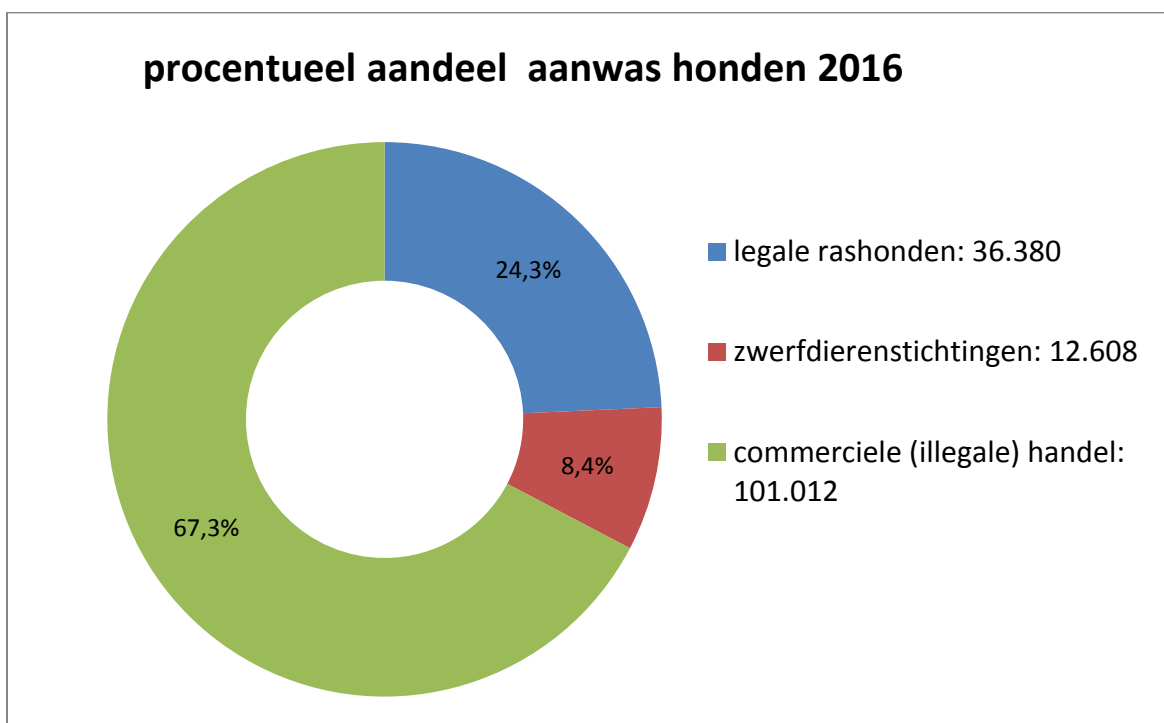
Eenmaal in Nederland zijn verreweg de meeste zwefdierstichtingen zorgvuldig in het bemiddelen van de honden naar een nieuwe eigenaar, het plaatsen van de honden met een contract of overeenkomst en het (vaak levenslang) zorgen voor nazorg voor zowel controle en checks hoe het met het dier gaat als concrete hulp bij gedrags- en opvoedingsproblemen. Ondanks dat veel zwefdierstichtingen contractueel met de eigenaar vastleggen dat via de zwefdierstichting geplaatste afstandshonden niet in het asiel terecht, constateert de Dierenbescherming toch dat er in elk asiel buitenlandse zwefhonden terecht komen. Hier zijn geen harde data in cijfers van bekend.

Deze overwegend diervriendelijke werkwijze van de aldus geplaatste 12.608 honden staat in schril contrast met de manier waarop het overgrote deel van de commerciële honden (101.012 in totaal) en hun hondenhandelaren te werk gaan.

Aandeel honden uit commerciële handel

Per jaar is in Nederland een aanwas van 150.000 honden nodig om aan de Nederlandse vraag naar honden te voldoen. Van dit aantal komt 36.380 honden (24,3%) van de legale fok met een stamboom van de Raad van Beheer. In 2016 zijn 12.608 geïmmigreerd vanuit het buitenland door zwefdierorganisaties (8,4%).

Het overgebleven aantal honden van de totale aanwas min de aantallen rashonden en de naar Nederland geïmmigreerde honden is 101.012 honden. Dit betekent dat van de totale aanwas van 150.000 honden 67,3% van de honden uit de commerciële handel afkomstig is.

Samenvatting

Honden

Met 1,5 miljoen honden in Nederland, is de aanwas in 2016 in totaal 150.000 honden. Honden hebben in Nederland een gemiddelde levensverwachting van 10 jaar.

Van de 150.000 nieuwe honden in Nederland in 2016 zijn:

1. 36.380 honden (24,3%) rashonden met stamboom volgens de Raad van Beheer;
2. 101.012 honden (67,3%) afkomstig uit de commerciële handel en commerciële fokkerij;
3. 12.608 honden (8,4%) geïmmigreerde buitenlandse zwerfhonden.

Het aantal rashonden met stamboom van de Raad van Beheer is de afgelopen 10 jaar gestaag afgenomen van 50.000 naar 33.900 honden maar in 2016 toegenomen naar 36.380 honden.

Op een paar grootschalige hondenhandelaren in Nederland na, bevindt het merendeel van de commerciële fokkers zich in het buitenland – voornamelijk in Oost-Europa.

Het aantal stichtingen die zwerfdieren immigreert, is in 2016 gedaald naar 188. Het aantal geïmmigreerde honden is ten opzichte van 2015 in 2016 gestegen met 1.298 honden (11,5%) en bedraagt 12.608 honden. Er is een gestage stijging van het aantal geïmmigreerde honden sinds de telling vanaf 2012 (toen ruim 8.000 honden).

Websites als Marktplaats worden veelvuldig gebruikt voor het aanbieden van ('tweedehands') honden en katten. Op een dag in juli 2017 worden 13.930 door zowel commerciële fokkers als zwerfdierenstichtingen aangeboden honden geteld – dat is ruim 2.500 honden meer dan in 2016, een toename met meer dan 22%. Hiervan zijn 26,6% volwassen (3.707) honden en 73,4% pups (10.223) - jonger dan een half jaar. Fokkers bieden 93,6% (9.572 pups) van het totaal aantal aangeboden pups aan, tegenover 6,4% (651 pups) door zwerfdierenorganisaties.

Van de rashonden en look-alikes bieden zwerfdierstichtingen nog geen 5% (449 honden) van het totaal aantal rashonden en look-alikes aan tegenover fokkers met ruim 95% (8.761 honden).

De zwerfdierstichtingen bieden van de niet-rashonden bijna 70% aan (3.237 honden) en de fokkers bieden de resterende 30% van het aantal niet-rashonden van fokkers (1.418 honden) aan.

Opvallend blijft dat sommige stichtingen meerdere persoonsnamen gebruiken zonder in de titel de naam van hun stichting te vermelden, om honden van hun stichting aan te bieden.

Katten

In Nederland leven naar schatting 2,6 miljoen katten in 2015. De aanwas van katten is in 2015 ruim 250.000. Het aantal buitenlandse zwerfkatten wat in 2016 naar Nederland is geïmmigreerd is 0,25 %.

Van de actieve stichtingen op het gebied van zwerfkattenimmigratie vinden 22 organisaties Marktplaats als mogelijke manier om een zwerfkat een thuis te geven. In totaal worden 5.894 katten aangeboden op Marktplaats op de teldag in september. De stichtingen bieden 10% van het aantal katten aan wat op Marktplaats wordt aangeboden, oftewel 589 katten. Van die 589 katten zijn 174 kittens (katten jonger dan zes maanden).

Trend in asielen van de Dierenbescherming

Het aantal opgevangen asielhonden is in de 51 asielen van de Dierenbescherming sinds 2008 tot 2014 gestaag afgenomen. In 2015 worden de aantallen dieren weergegeven in de overgebleven 32 DB-asielen. In 2015 hebben deze asielen 5.284 honden opgevangen. Het aantal zwerfhonden wat retour eigenaar is gegaan in 2015 is gestegen naar 85%. Het aantal honden wat in 2015 het asiel is binnengekomen (5.284) is iets kleiner dan het aantal honden wat het asiel is uitgegaan (5.295). Het aantal honden (uitgezonderd de retour eigenaar honden) wat gemiddeld in een Dierenbeschermingsasiel in het jaar 2015 is opgevangen is 83 honden – een verdere daling ten opzichte van 2014 met een kleine 22%. Het euthanasiepercentage is gedaald naar 3% in 2015.

Ook het aantal opgevangen asielkatten is in de 51 asielen van de Dierenbescherming van 2008 tot 2014 is afgenomen met ongeveer 2.500 katten. In 2015 zijn er in de 32 DB-asielen 15.518 katten opgenomen, waarvan 10.799 zwerfkatten en 2.502 afstandskatten. Het aantal katten wat in 2015 het asiel is binnengekomen (15.518) is iets kleiner dan het aantal katten wat het asiel verlaten heeft (15.691). Het aantal katten (uitgezonderd de retour eigenaar katten) wat gemiddeld in een Dierenbeschermingsasiel in het jaar 2015 is opgevangen is 432 katten. Opvallend is dat in 2015 het percentage geëuthanaseerde katten daalde van een gemiddelde 8,5% in de jaren 2008 tot en met 2014 naar een 6,6% in 2015.

Zwerfdierstichtingen en -organisaties

Van de 188 actieve en bekende zwerfdierstichtingen die zich met buitenlandse zwerfhonden bezighouden, hebben 130 organisaties in 2016 zwerfhonden naar Nederland gehaald en 58 zwerfdierstichtingen houden zich niet bezig met immigratie of adoptie. Deze verdeling in wel of niet immigreren is de afgelopen vijf jaar gelijk gebleven. In 2016 hielden 24 organisaties zich bezig met immigratie en adoptie van katten.

Slechts 16 actief immigrerende organisaties zijn in 2016 verantwoordelijk voor 46% van het totaal aantal van de 12.608 zwerfhonden wat naar Nederland is gekomen in 2016, namelijk 5.495 honden.

Conclusies

- Het beeld dat veel buitenlandse honden Nederland binnenkomen klopt met de cijfers. Het overgrote deel van deze buitenlandse honden is afkomstig uit de buitenlandse commerciële hondenhandel.
- Van de totale jaarlijkse aanwas van 150.000 honden in Nederland, is:
 - 8,4% afkomstig van de zwervedierstichtingen (12.608 honden)
 - 24,3% afkomstig van de Nederlandse Fok via de Raad van Beheer (36.380 honden) en
 - 67,3% afkomstig van de commerciële hondenhandel en gelegenheidsnestjes (101.012 honden).
- Het grootste deel van de buitenlandse honden is afkomstig van buitenlandse commerciële (Oost-Europese brood-) fokkers. Vaak worden deze honden aangeboden via hondenhandelaren in Nederland, waardoor het voor de consument kennelijk, ondanks informatievoorziening van het LICG en overheidssites, niet helder is dat de hond uit het illegale circuit uit het buitenland komt.
- Op Marktplaats is een telling gedaan van het aantal aangeboden honden. Van de in totaal 13.390 aangeboden honden, wordt het overgrote deel aangeboden door de commerciële aanbieder: 10.244 honden tegenover 3.686 honden door de zwervedierenstichtingen.
- Meer dan de helft (57%) van de adopterende zwervedierstichtingen gebruikt Marktplaats als advertentietool. Marktplaats lijkt een goedkope en toegankelijke manier om met honden en katten te adverteren. Van het totaal van aangeboden honden op Marktplaats, nemen de zwervedierenstichtingen ruim een kwart voor hun rekening – 1,5% minder honden dan in 2015.
- Het totaal aangeboden aantal honden wat via Marktplaats wordt aangeboden is ten opzichte van 2015 met 22,4% gestegen naar 13.390. Het aantal honden wat door commerciële aanbieders of particulieren wordt aangeboden is bijgevolg bijna met een kwart verhoogd. De aanpak van de illegale hondenhandel lijkt in 2016 geen effect te hebben op het aantal op Marktplaats aangeboden honden.
- De zwervedierenorganisaties bieden voornamelijk volwassen niet-rashonden aan op Marktplaats. Mogelijk is het aanbod van geïmmigreerde honden via zwervedierenstichtingen toegenomen omdat het aanbod van geschikte honden in Nederland achterblijft bij de vraag.
- Commerciële aanbieders bieden voornamelijk rashonden pups aan op Marktplaats.
- Het aantal opgevangen honden in asielen van de Dierenbescherming is sinds 2008, rekening houdend met de vermindering van DB-asielen, in 2015 afgenomen met 38%. Daarmee lijkt voor de DB-asielen niet op te gaan dat de asielen voller zijn komen te zitten door een toename van het aantal geïmmigreerde zwervedhonden. Het aantal naar de eigenaar geretourneerde ‘zwerved’ honden is toegenomen naar 85% in 2015. In november zijn er geen cijfers publiekelijk beschikbaar van de dierenasielen over vergelijkbare cijfers in 2016.
- Het beeld dat er veel buitenlandse zwervedhonden naar Nederland komen via zwervedierstichtingen en -organisaties, klopt niet met de gevonden cijfers. Kennelijk worden de 12.608 buitenlandse zwervedhonden die via de zwervedhondenorganisaties geïmmigreerd zijn (8,4% van de totale aanwas van honden in 2016) over één kam geschoren met de 101.012 buitenlandse honden (67,3%) die via de commerciële hondenhandel naar Nederland geïmmigreerd wordt.

Nawoord

Aangezien de commerciële fok in stand gehouden wordt door vraag en aanbod, is het van het enorm belang dat de consument bewust gemaakt wordt waar het dier vandaan komt en hoe het dier gehouden is. Hoe mooi zou het zijn als de illegale fok (en daarmee heel veel leed van de hier gefokte dieren) een halt wordt toegeroepen doordat de consument simpelweg geen vraag meer heeft naar de goedkope lookalike rashonden uit de commerciële handel, maar in plaats daarvan vraagt naar een hond uit een Nederlands asiel, een hond van een goede fokker of een zwervhond die op een verantwoorde manier naar Nederland is gekomen met een goede zwervhondenorganisatie⁴. Ondanks dat immigratie van honden uit het buitenland geen structurele oplossing biedt voor het zwervhondenoverschot, is er in Nederland vraag naar gezonde en sociale honden die in het buitenland in overvloed te vinden zijn. Deze gezonde en sociale honden kunnen een tegenwicht vormen voor de ongezonde en asociale honden uit de broodfok of illegale hondenhandel.

Het argument dat een buitenlandse hond ziektes mee kan brengen is een feit. Dit geldt overigens net zo goed voor de rashond die uit het buitenland gehaald wordt om mee te fokken dan voor de buitenlandse zwervhond. De discussie of een zwervhond of rashond gezonder is, is nog lang niet ten einde. De Europese regelgeving schrijft met het importeren van honden en katten voor dat de dierenarts een gezondheidsverklaring dient te geven alvorens het dier mag reizen. Veel zwervdierenstichtingen voeren bloedtesten uit op specifiek in dat land voorkomende ziekten parasieten in het bloed als Leishmania, Ehrlichia en Babesia om zo de kans op import van ziekten zo laag mogelijk te houden.

De malafide hondenhandel uit het buitenland en de immigratie van zwervdieren draagt een risico in zich op het naar Nederland halen van (buitenlandse) hondenziekten. Omdat de malafide hondenhandel amper of geen preventieve testen doet op ziekten en zich niet houdt aan de wetgeving van import van buitenlandse honden (waaronder een gezondheidsverklaring van de hond) is het risico op ziekten bij de illegale hondenhandel veel groter dan bij de zwervhondenstichtingen die zich wel houden aan de regelgeving en aan nazorg van de geplaatste hond doet.

⁴ Met een goede zwervhondenorganisatie wordt door Stray-AFP een organisatie bedoeld die zich niet alleen bezighoudt met het immigreren van zwervhonden, maar actiever is met structurele en systematische neutralisatie- en vaccinatieprojecten in het land van herkomst. Want alleen neutralisatieprojecten zullen leiden tot de structurele lange termijnoplossing van het zwervhondenprobleem. Voorwaarde voor het slagen van een neutralisatieproject is het samenwerken met lokale overheden, lokale dierenartsen en de lokale bevolking voor zowel het verantwoord hondenbezit als voor het monitoren van de zwervhonden.